

Det gaar man naturligvis ikke til paa en Gang, men man kunde gaa til det efterhaanden som man gennem Hypotekbanken og Kreditforeningen kunde faa nedskrevet Laanene.

Det vil dog føre for langt at komme dybt ind paa dette Spørgsmaal. Jeg har kun villet sige, at det nytter ikke, at man vil slaa den Tanke hen og sige, at der er intet i den, for de Herrer ville jo se, at Hovedfejlen ikke blot i vort, men i alle Samfund er her. Hvad har Civilisationen overhovedet bragt? Den har bragt det, at i England, som er et Frihandelsland, er Fattigdommen vokset, og Tusinder og atter Tusinder lide den største Nød. Netop i London, hvor alle de største Rigdomme ere samlede, findes den største Elendighed. Det er let at se, at der er noget galt, trods Maskinerne og alle mulige Fremskridt. Det er, fordi Hertugen af Westminster tager Millioner af Londons Indtægter, og fordi enkelte Personer rundt om tage hele den Stigning, som har fundet Sted i Jordens Værdi paa Grund af, at der er kommet flere og flere Mennesker. Det er urimeligt, at vi ikke raade Bod paa dette. Hvordan vi lægge Toldskatterne og alt det øvrige, har ikke saa stor Betydning; der kan øves større eller mindre Retfærdighed, men det andet er den store Generalopgørelse, og først naar det bliver gennemført, bliver det noget, der batter. Hvordan det kan gennemføres, bliver et andet Spørgsmaal, men at det kan ske, uden at der begaaes nogen Uretfærdighed, er ganske sikkert. Det er selvfølgelig vanskeligere i et gammelt Samfund end i et nyt, men det kan ogsaa lade sig gøre i et gammelt Samfund, og herved vilde vi kunne faa Kompensation for Tolden, naar vi grebe Sagen rigtigt an.

Til den sidste ærede Taler, der mente, det var en gal Vej, skal jeg sige, at jeg ganske vist ikke skal opholde Tingets Tid i Dag, men jeg skal til enhver Tid være parat til at tage en Diskussion op og vise, at han er paa fejl Vej, naar han siger, at vi ville krænke den private Ejendom. Nej, aldrig! en Stump! Vi fik mere Ret over vor Jord. Nu kan jeg ikke sælge en Stump Jord uden at spørge Kreditforeningen eller Prioritetssejeren derom. Vi sidde

og bestyre Prioriteter. Men derimod, naar vi fik det andet, fik vi een Skat at svare. saa vilde vi blive meget mere fri Mænd, og vi kunde sælge vor Ejendom eller gøre med den, hvad vi vilde — værsgod! Vi kunde bevæge os meget friere, blot ikke pantsætte den. Vi have gjort den store Fejl, at vi ikke have indrømmet, at Samfundet har den højeste Ret over Jorden, men have givet alle andre, mig og Povl og Per Ret til at pantsætte vor Ejendom til Rothschild og Bleichröder og andre Millionærer, og vi stræbe at faa dem til atter og atter at give os Laan, og vi pantsætte til dem Gang efter Gang, saa at vi ingen Skatteevne have. Det skulde vi lade være med. Men indførte vi Grundværdiskatten, vilde der ikke være nogen Indskrænkninger i vor Ret over Jorden, vi kunde stykke den ud, overdrage den til vore Børn eller sælge den, som vi vilde. Hvordan vi vende og dreje det, vil Fordelen være paa vor Side. Jeg tror heller ikke, at det særlig vilde være Landboerne, der vilde lide under det, det vilde vel nok blive Knudepunkterne, Byerne, det vilde gaa mest ud over. De, der sidde paa første Plads i Teatret, maa betale deres Plads dyrere end de, der sidde paa Galleriet. Den Mand, der vil nøjes med at bo paa Heden, tager ikke Pladsen op for andre, men vil man bo paa et Knudepunkt, f. Eks. paa Hjørnet af Østergade, maa man ogsaa betale derefter. Jeg siger, at det skal nok en Gang trænge igennem, og naar det ærede Medlem, der sidst talte, er imod det, tror jeg, at det kun er paa Grund af Mangel paa Kendskab.

Ja, Tiden er jo omme, men jeg gentager, at hvis det kunde lykkes under en eller anden Form uden at komme til at krænke nogen, vilde jeg gerne her anvise en Kompensation i en stigende Jordskat.

Finansministeren (Vilh. Lassen): Naturligvis skal jeg ikke udtale mig om de Foredrag, der ere holdte her i Dag, og heller ikke om den ærede Talers Foredrag, som jo indeholdt en fuldstændig Tilslutning til mit Forslag, men jeg mener dog, at det er rigtigt, at jeg straks protesterer mod en Udtalelse, der kom fra det ærede Medlem, idet han sagde, at Tysk-